

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Харківського національного
університету мистецтв імені І.П. Котляревського

Протокол № 9 від 27.04.2023 р.

Введено в дію наказом
від 28.04.2023 р. № 45

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ступеня БАКАЛАВР

ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ МИСТЕЦТВ

ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

галузь знань: 02 КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

спеціальність: 025 МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА:

СОЛЬНЕ ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ТА ВОКАЛЬНЕ ВИКОНАВСТВО

ВСТУП

Практична підготовка студентів у закладах вищої освіти України є невід'ємною складовою освітньо-професійної підготовки фахівців.

Наскрізна програма практики складена у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 року №93 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міносвіти № 351 від 20.12.94 року, та на основі робочих навчальних програм обов'язкових дисциплін фахової підготовки для закріплення теоретичних знань і здобуття практичних навичок роботи за фахом.

Практична підготовка забезпечує набуття досвіду діяльності за фахом, практичне опанування компетентностями, що забезпечують розвиток самостійності, ініціативності та креативності здобувачів. Практична підготовка сприяє формуванню професійних інтересів та професійних якостей фахівця. Від ступеня успішності проходження практичної підготовки залежить майбутнє становлення музиканта, викладача, митця.

Наскрізна практична підготовка студентів – обов'язкова складова освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр освітньої програми «Сольне інструментальне та вокальне виконавство».

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, що визначає зміст проведення практик здобувачів вищої освіти, та основою для складання робочих програм усіх видів практики з урахуванням специфіки виду практики, особливостей баз практики та конкретних умов їх проходження.

Всі види практик складаються у струнку, ієрархічну систему, кожна складова якої спрямована на отримання досвіду професійної діяльності, виховання фахових якостей особистості, формування інформаційної бази для написання здобувачем першого (бакалаврського) рівня освіти кваліфікаційної роботи.

Наскрізна програма практики розроблена відповідно до освітньої програми «Сольне інструментальне та вокальне виконавство» підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Мета і завдання практики визначаються основними положеннями освітньо-професійної програми підготовки фахівців за рівнем вищої освіти, якому відповідає практика.

Мета практичної підготовки здобувачів освітнього ступеня бакалавр освітньої програми «Сольне інструментальне та вокальне виконавство» полягає в опануванні комплексом методологічних та практичних напрацювань у вирішенні кейсів професійної діяльності, що пов'язана:

- з викладанням навчальних дисциплін у мистецьких школах та мистецьких ліцеях;
- набуттям практичного досвіду творчої виконавської діяльності;
- створенні власних творчих проєктів та заходів різних рівнів.

Основним завданням практики є якісна практична підготовка майбутніх фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, що реалізується через:

- закріплення теоретичних знань у практичній діяльності;
- завершення формування набутих компетентностей, що забезпечують успішність професійної діяльності (комунікативних, дидактичних, аналітичних, творчих тощо);
- осмислення практичного досвіду фахівців установ, де проводиться практика, оволодіння сучасними формами організації професійної діяльності.

РОЗДІЛ І

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Види та терміни практик здобувачів освітнього ступеня бакалавр освітньої програми «Сольне інструментальне та вокальне виконавство».

Основні види практик – навчальна, виробнича, що є взаємодоповнюючими елементами системи практичної підготовки здобувачів вищої освіти, реалізуються як компоненти педагогічної практики та практики за фахом.

Відповідно до завдань щодо формування загальних та спеціальних компетентностей навчальним планом перебачено проходження наступних практик:

педагогічна практика (5-7 семестри – навчальна; 8 семестр – виробнича);

практика за фахом (5-8 семестр – навчальна).

Терміни та форми контролю практик наведено у таблиці:

Види практики	навчальна	виробнича	Кількість кредитів ECTS	Форма контролю
Практика за фахом	5-7 семестр	8 семестр	8	Залік
Педагогічна практика	5-8 семестр		8	Залік

1.2. Бази практик здобувачів ОП «Сольне інструментальне та вокальне виконавство».

Здобувачі вищої освіти мають можливість проходити усі види практик на загальноуніверситетських базах практики, у мистецьких закладах культури і освіти згідно цільового договору здобувача (за наявності).

Основні види практики забезпечують відповідні структурні підрозділи Університету та партнерські організації, з якими укладено угоди про співробітництва, зокрема:

Вид практики	Бази практики
Практика за фахом	Концертні зали ХНУМ та закладів культури та мистецької освіти України.

Педагогічна практика	Комунальні початкові спеціалізовані мистецькі заклади, Харківський державний музичний ліцей, Харківський ліцей мистецтв №133 Харківської міської ради, комунальний заклад «Харківський музичний фаховий коледж імені Б.М. Лятошинського» Харківської обласної ради, комунальний заклад «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв» Харківської обласної ради, Школа-студія ХНУМ імені І.П. Котляревського
----------------------	---

1.3. Відповідальність за організацію практик та їх методичне забезпечення.

Відповідальність за проведення практик здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр освітньої програми «Сольне інструментальне та вокальне виконавство» покладено на наступні кафедри ХНУМ імені І.П. Котляревського:

- кафедра спеціального фортепіано,
- кафедра сольного співу та оперної підготовки,
- кафедра музичного мистецтва естради та джазу.

Кафедри розробляють методичне забезпечення практик згідно з «Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ХНУМ імені І.П. Котляревського», чинними навчальними планами та цією Наскрізною програмою практики. Методичне забезпечення включає робочі програми практик та методичні рекомендації щодо проходження практики з фаху, оформлення методичних матеріалів за результатами педагогічної практики тощо.

На початку навчального року кафедри:

- затверджують календарний план проходження практик;
- здійснюють закріплення здобувачів освіти за керівниками практики та відповідними базами практик;
- надають здобувачам необхідний пакет документів (див. Додатки).

1.4. Дистанційне проведення практик. У процесі організації практики в період військового стану та/або у випадку виникнення інших форс-мажорних обставин (карантин тощо) може бути застосована *дистанційна форма* організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти, яка передбачає використання засобів та технологій дистанційного навчання.

У цьому випадку керівники практик вносять корективи в змістове наповнення програм практики відповідно до умов організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання, визначаються з пакетом звітної документації, формою, процедурою та критеріями захисту результатів проходження практики.

РОЗДІЛ II

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИК

2.1. Закріплення здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр освітньої програми «Сольне інструментальне та вокальне виконавство» за базами практики та призначення керівників практики кожному здобувачеві здійснюється кафедрами, відповідальними за проведення практик і подається керівнику практики ХНУМ імені І.П. Котляревського на початку навчального року.

Здобувач вищої освіти може самостійно (за згодою кафедри) обрати базу практики, угодивши це з обраною установою у письмовій формі (оформлення договору).

До початку практики керівник практики від кафедри проводить інструктаж, де ознайомлює здобувачів вищої освіти з питаннями, що стосуються організації і проходження практики, форми звіту, переліку звітної документації тощо.

Також керівник практики від кафедри проводить зі здобувачем освіти інструктаж з техніки безпеки та охорони праці.

2.2. Документальне оформлення проходження практик

Проходження практики здобувачами освіти відображається у наступних документах:

по кафедрі:

- затверджений засіданням кафедри календарний план проходження практики та закріплення здобувачів освіти за керівниками практик та відповідними базами практик;
- направлення на практику (для виробничої практики);
- звіт кафедри про проведення практик за навчальний рік.

документація здобувача:*Для проходження педагогічної практики:*

- письмовий звіт про проходження практики;
- заповнений щоденник практики;
- методична розробка уроку у pdf-форматі або у форматі презентації (мінімум одну на кожний з семестрів 5-7);
- відео- або фото звіт (скріншот) про проведення відкритого уроку та його методичну розробку у pdf-форматі (семестр 8);

Для проходження практики за фахом:

- письмовий звіт про проходження практики;
- копії афіш концертів (творчих проєктів тощо), в яких здобувач брав участь (мінімум один захід на семестр).

Пакет документів, яким оформлено проходження практики та звіт за її результатами зберігається на кафедрі протягом п'яти років.

2.3. Оцінювання практики. Контроль та оцінювання проходження практичної підготовки здобувачами освіти ОС бакалавр ОП «Сольне інструментальне та вокальне виконавство» відбувається щосеместрово у формі заліку та презентації результатів практики на кафедрі по її закінченню.

Оцінка з практики має враховувати рівень теоретичної і практичної підготовки майбутнього фахівця, якість виконання завдань практики, ступінь оволодіння вміннями і навичками, творчий підхід, якість оформлення документації та своєчасність її подачі, готовність до написання кваліфікаційної роботи тощо.

Практикант зобов'язаний повністю виконати завдання, передбачені програмою практики, дотримуватися правил трудового розпорядку, нести відповідальність за виконану роботу, відвідувати вчасно базу практики та вести необхідну документацію.

По закінченні практики здобувачі вищої освіти надають на кафедру звітну документацію.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри.

2.4. Обов'язки та права практиканта. Здобувачі вищої освіти під час проходження практики зобов'язані:

- до початку проходження практики отримати від керівників вказівки щодо проходження практики, інструкції щодо заповнення необхідної документації тощо;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені робочою програмою практики, вказівки керівників практики;
- ознайомитися з правилами техніки безпеки, охорони праці, та під час проходження практики суворо їх дотримуватись;
- свою діяльність організувати відповідно до вимог Статуту бази практики, дотримуватись правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- своєчасно оформити звітну документацію та захистити результати практики на кафедрі.

Студент-практикант має право:

- звертатися з усіх виробничих питань до керівників практики;
- користуватись нормативними документами установи, де він проходить практику;
- вносити пропозиції щодо удосконалення організації підготовки та проведення практик.

2.5. Обов'язки керівників практики.

Керівник практики від кафедри:

- здійснює загальне керівництво практикою і несе відповідальність за практику закріпленої за ним групи здобувачів вищої освіти;
- забезпечує виконання здобувачами вищої освіти завдань і робочих програм практики;
- перед початком практики перевіряє наявність необхідних місць для практикантів, інформує безпосередніх керівників практики;
- співпрацює з завідувачем практики ХНУМ щодо організації та порядку проведення практики;
- здійснює контроль за виконанням практикантами програми практики, перевіряє документацію з практики (звіти, програми, щоденники практики тощо);

- надає методичну допомогу практикантам, вибірково відвідує бази практики, соціокультурні заходи, у яких практиканти беруть участь, аналізує й оцінює їх;
- консультує щодо правильності оформлення Звіту про практику;
- здійснює поточний та семестровий контроль проходження практики.

ДОДАТКИ*Додаток 1**Зразок звіту з практики за фахом***МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО****Кафедра _____****ЗВІТ З ПРАКТИКИ ЗА ФАХОМ**

здобувача ступеня освіти бакалавр

студента _____ курсу

факультету _____

*Спеціальність, освітня програма, фахове спрямування*_____
(ПІБ)

Керівник практики від університету

(ПІБ)

Консультант практики від бази практики

(ПІБ)

ВИДИ ПРАКТИК ТА ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗ ПРАКТИК

Вид практики за фахом (5 семестр 20__-20__ н.р.) _____

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Вид практики за фахом: (6 семестр 20__-20__ н.р.) _____

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Вид практики за фахом: (7 семестр 20__-20__ н.р.) _____

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Вид практики за фахом: (8 семестр 20__-20__ н.р.) _____

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

ЗМІСТ РОБОТИ на практиці:

(Основна частина звіту – опис змісту роботи, яка була виконана за період проходження практики, послідовність та процесуальні особливості їх виконання; – коротка характеристика вивчених матеріалів; – характеристика завдань і доручень, які були виконані та їх результати; – опис результатів виконання індивідуального завдання, труднощі які виникли під час практики тощо)

5 семестр _____

_____6 семестр _____

_____7 семестр _____

_____8 семестр _____

_____**ДОДАТКИ**

(в якості додатків мають бути оприлюднені матеріали до щосеместрової звітності, які засвідчують виконання програми практики – посилання на творчі проекти, афіші, концертні програми, та інші активності, передбачені РПНД)

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Кафедра _____

ЩОДЕННИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувача ступеня освіти бакалавр

студента _____ курсу

факультету _____

Спеціальність, освітня програма, фахове спрямування

(ПІБ)

Керівник практики від університету

(ПІБ)

Консультант практики від бази практики

(ПІБ)

ХАРКІВ-20__

20__-20__ навчальний рік

5 семестр

Тиждень	Вид активності ¹ / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

6 семестр

Тиждень	Вид активності/ Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			

¹ До видів активності крім безпосереднього проведення уроків можуть належати: настановча конференція про дотримання правил техніки безпеки й охорони праці (перше заняття), ознайомлення законодавчих та нормативно-правових документів щодо освітньої діяльності, опанування методологічними кейсами, вивчення документообігу мистецьких навчальних закладів (журнал, календарно-тематичний план, робоча програма навчальної дисципліни тощо), відвідування занять консультанта/керівника практики з його подальшим аналізом та інші види діяльності студента-практиканта, передбачені РПНД.

Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

20__-20__ навчальний рік

7 семестр

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

8 семестр

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

Правила ведення та оформлення Щоденника практики

1. Щоденник – основний документ студента під час проходження практики.
2. Під час практики щотижнево студент має особисто записувати в щоденник про участь у різних видах активностей.
3. По факту участі в активності(активностях) під час проходження практики протягом тижня студент зобов'язаний подавати щоденник на перегляд керівнику (консультанту) практики від установи / організації для відповідної відмітки про виконання заходу.
4. По закінченні семестру студент подає щоденник практики на погодження керівнику практики від кафедри, що є одним із складових заліку (поряд із письмовим звітом про проходження практики, методичною розробкою уроку у pdf-форматі або у форматі презентації (по одній у 5, 6, 7 семестрах), відео- або фото звітом (скріншотом) про проведення відкритого уроку та його методичною розробку у pdf-форматі (8 семестр).
5. Без заповненого щоденника студент не допускається до захисту матеріалів практики.

**Інформація про бази практики (установи, організації),
де здобувач вищої освіти проходив практичну підготовку**

Назва бази практики (установи, організації):

Термін проходження практики здобувачем вищої освіти _____

Керівник практики від бази практики (установи, організації):

(прізвище та ініціали)

(посада)

М. П.

(підпис)

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Кафедра _____

ЗВІТ З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувача ступеня освіти бакалавр

студента _____ курсу

факультету _____

Спеціальність, освітня програма, фахове спрямування

(ПІБ)

Керівник практики від університету

(ПІБ)

Консультант практики від бази практики

(ПІБ)

ВИДИ ПРАКТИК, ТЕРМІНИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗ ПРАКТИКВид практики (5 семестр 20__-20__ н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Учень (ПІБ, вік, клас) _____

або: Група (клас, кількість учнів) _____

Предмет, який є практикою _____

Вид практики (6 семестр 20__-20__ н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Учень (ПІБ, вік, клас) _____

або: Група (клас, кількість учнів) _____

Предмет, який є практикою _____

Вид практики (7 семестр 20__-20__ н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Учень (ПІБ, вік, клас) _____

або: Група (клас, кількість учнів) _____

Предмет, який є практикою _____

Вид практики (8 семестр 20__-20__ н.р.) педагогічна виробнича

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Учень (ПІБ, вік, клас) _____

або: Група (клас, кількість учнів) _____

Предмет, який є практикою _____

ЗМІСТ РОБОТИ² на практиці:5 семестр _____

_____6 семестр _____

_____7 семестр _____

_____8 семестр _____

_____**ДОДАТКИ**

в якості додатків мають бути оприлюднені матеріали до щосеместрової звітності – три методичні розробки уроків та звіт по відкритому уроку

² (Основна частина звіту – опис змісту роботи, яка була виконана за період проходження практики, послідовність та процесуальні особливості їх виконання; – коротка характеристика вивчених матеріалів; – характеристика завдань і доручень, які були виконані та їх результати; – опис результатів виконання індивідуального завдання, посилання на медіафайли, що засвідчують роботу)

Зразок характеристики практиканта

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ
І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГОкафедра _____
факультет _____

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАКТИКАНТА

вид практики _____
(педагогічна / за фахом)здобувача освіти _____ рівня _____
_____ форми навчання _____

(ПІБ практиканта)

«__» _____ 20__ року.

Керівник практики,
посада _____

_____ підпис

_____ розшифровка підпису

Примітки:

1. Характеристика надається керівником/консультантом практики здобувачу освіти, який завершив проходження практики та зберігається разом зі звітом і щоденником практики здобувача на кафедрі.

2. Приклад характеристики для педагогічної практики:

Студент проходив педагогічну практику в _____ з
_____ по _____ 20__ року.

За час проходження практики показав добрий рівень знань з педагогіки початкової / передфахової мистецької освіти. На заняттях з навчальної практики вивчав методичну літературу, ознайомився з веденням документації викладача мистецької освіти, з методологією викладання предмету, відвідував заняття консультанта практики. Під час виробничої практики ознайомився з особливостями реалізації освітніх програм відповідних рівнів, типами занять, проводив уроки з учнем/групою учнів ____ (вік, клас, фах). Під час підбору матеріалу та програми враховував вікові та індивідуальні особливості учня/учнів. Зарекомендував себе відповідальним, старанним, творчим, уважним. Дотримується педагогічної етики, поважає гідність дитини. Рекомендую оцінити педагогічну практику студента ПІБ на «відмінно».

2. Приклад характеристики для практики за фахом:

Студент проходив практику за фахом в _____ з
_____ по _____ 20__ року.

За час проходження практики ПІБ показав добрий рівень знань з спеціальності, відвідував майстер-класи провідних фахівців, удосконалював виконавську майстерність, брав участь у творчих проєктах, концертах (перерахувати в яких). Зарекомендував себе відповідальним, старанним, творчим, уважним. Дотримується професійної етики. Рекомендую оцінити педагогічну практику студента ПІБ на «відмінно».

Зразок характеристики практиканта

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ
І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГОкафедра _____
факультет _____

ЗВІТ ПО ПРАКТИКАМ

за 20__-20__ навчальний рік

1. Здобувачі освіти першого (бакалаврського) ступеня освіти, які пройшли **практику за фахом** (денна форма навчання):

№	ПІБ студента	Керівник практики / консультант практики	База практики	Оцінювання

2. Здобувачі освіти першого (бакалаврського) ступеня освіти, які пройшли **практику за фахом** (заочна форма навчання):

№	ПІБ студента	Керівник практики / консультант практики	База практики	Оцінювання

3. Здобувачі освіти першого (бакалаврського) ступеня освіти, які пройшли **педагогічну практику** (денна форма навчання):

№	ПІБ студента	Керівник практики / консультант практики	База практики	Оцінювання

4. Здобувачі освіти першого (бакалаврського) ступеня освіти, які пройшли **педагогічну практику** (заочна форма навчання):

№	ПІБ студента	Керівник практики консультант практики	База практики	Оцінювання

Завідувач кафедри,
посада, вчене звання

(підпис)

(розшифровка підпису)